

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”

Харків
2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”**

(галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030202 “Міжнародне право”)

для студентів I курсу

**Харків
2014**

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Історія України” (галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030202 “Міжнародне право”) для студентів I курсу / уклад.: В. Д. Гончаренко, Є. О. Васильєв, О. В. Серед. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, 2014. – 68 с.

У к л а д а ч і : В. Д. Гончаренко,
Є. О. Васильєв,
О. В. Серед

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 10 від 15.11.2013 р.)*

1. ВСТУП

Історія України є базовою навчальною дисципліною і має на меті навчити студентів розуміти історичну дійсність і суспільне життя українського народу в соціально-політичній та державотворчій сферах. Під час вивчення історії студенти мають можливість пізнати закономірності виникнення, розвитку і функціонування державних утворень на території сучасної України.

Знання вітчизняної історії є невід'ємним елементом формування повноцінного світогляду особистості. Програма передбачає надання студентам ґрунтовних знань про минуле українського народу, його державність, еволюцію державного ладу і форм правління, внесок у розвиток світової цивілізації. Під час оволодіння матеріалом формуються навички наукового аналізу, що забезпечує самостійне осмислення закономірностей історичного розвитку; а також практичні навички роботи з історичними джерелами і науковою літературою; виробляються уміння застосовувати отримані знання з історії у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

При вивченні даної дисципліни використовуються різні форми: лекції, семінарські заняття, консультації, виконання самостійних завдань, складання таблиць, карт, методичних рекомендацій, проходження поточного модульного контролю.

Підсумковою формою контролю і перевірки рівня засвоєння отриманих знань, уміння їх застосовувати при вирішенні конкретних професійних завдань є іспит .

У результаті вивчення історії України студенти повинні:

– **з н а т и** предмет і метод історії України; розвиток суспільного ладу на різних етапах вітчизняної історії; систему органів влади й управління в Україні зі стародавніх часів до сучасності; суть найважливіших суспільно-політичних та економічних процесів, які визначали характер тих чи інших історичних періодів, державно-правові інститути в новітній період

історії України; перешкоди і проблеми, які виникали на шляху будівництва української державності;

– **у м і т и** використовувати різноманітні засоби та методи пошуку шляхів подальшого національного відродження України, утвердження на практиці її економічної та політичної незалежності, творчо застосовуючи багатий досвід попередніх поколінь;

– **о в о л о д і т и н а в и к а м и** роботи з історичними джерелами, у тому числі з хрестоматійним матеріалом, монографічною літературою, а також ведення наукової дискусії.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

№ п/ п	Т е м а	Всього годин	У тому числі			
			лекції	семінари	самостійна робота	індивідуальна робота
1	2	3	4	5	6	7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. (16 балів)

1	Предмет і завдання навчальної дисципліни “Історія України”. Методи вивчення історії України. Наукова періодизація історії України	2			2	
2	Найдавніша історія України	2			2	
3	Утворення і розвиток держави Київська Русь	4	2	2		
4	Галицько-Волинська держава	4	2	2		
5	Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – перша половина XVII ст.)	4	2	2		
6	Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави	4	2	2		
7	Соціально-економічний та політичний розвиток України у другій половині XVII – XVIII ст.	6		2	4	
8	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.	6	2		4	
9	Українські землі у другій половині XIX ст.	6	2	2	2	
10	Українські землі на початку XX ст.	6	2	2	2	
Тестування з тем змістового модуля I		2		2		
Усього за I змістовим модулем		46	14	16	16	

1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. (24 бали)						
11	Відродження української національної державності (1917-1920)	12	4	6	2	
12	Утворення Української Радянської Республіки	4	2	2		
13	УСРР у роки нової економічної політики (1921-1928)	4	2	2		
14	УСРР у період формування командно-адміністративної системи управління (1929-1938)	6	2	2	2	
15	Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	4			4	
16	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945) та Великої Вітчизняної війни (1941-1945)	4	2	2		
17	Україна в перші повоєнні роки (1945-1953)	2			2	
18	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953-1964)	4	2	2		
19	Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років XX ст.)	2		2		
20	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)	4	2	2		
21	Початок розбудови української незалежної держави	4	2	2		
Тестування з тем змістового модуля II		2		2		
Усього за II змістовим модулем		62*	18	24	10	10
Разом		108	32	40	26	10

* З урахуванням індивідуальної роботи

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
університету “Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого”
(протокол № 3 від 22.11.2013 р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”

1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Предмет і завдання навчальної дисципліни “Історія України”. Історіографія дисципліни. Сучасні концепції вивчення історії та їх застосування при вивченні історії України. Наукова і навчальна література з навчальної дисципліни. Методи вивчення історії України. Наукова періодизація історії України.

2. НАЙДАВНІША ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос. Розселення первісних людей. Мідний вік та епоха бронзи. Неолітична революція. Пам'ятки трипільської культури. Залізний вік: формування цивілізованого суспільства .

Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України. Виникнення і розвиток Скіфської держави: державний та суспільно-політичний лад.

Античні міста-держави: Ольвія, Херсонес, Пантікапей, Тіра та ін. Суспільний та державний лад. Боспорське царство: державний та суспільно-політичний лад.

Значення рабовласницьких держав Північного Причорномор'я для процесу розкладання родоплемінного устрою, виникнення державності у східних слов'ян.

3. УТВОРЕННЯ І РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ КИЇВСЬКА РУСЬ

Східні слов'яни, їх походження, розселення на сучасній території України. Родоплемінна організація суспільства та її розкладання: родовий уклад життя людей, зародження патріархального рабства, формування феодалних відносин. Переростання родових общин у територіальні. Релігія слов'янських племен. Особливості язичницьких вірувань.

Східнослов'янські племена, союзи племен, племінні княжіння. Союз союзів племінних княжінь Середнього Подніп'р'я під назвою “Русь” (VIII ст. н.е.).

Суперсоюз племінних княжінь під назвою “Руська земля” (поч. IX ст.) – попередник держави Київська Русь.

Утворення і розвиток держави з центром у Києві. Формування її території. Норманська та інші теорії походження Київської Русі.

Суспільний лад. Великі київські князі. Місцеві князі. Бояри. Духовенство. Міське населення. Смерди. Закупи. Кабальні люди. Холопи.

Державний лад. Ранньофеодальна монархічна форма правління. Вищі органи влади: великий київський князь, рада при великому князі. Удільні князі. З'їзди князів (снєми). Відносини васалітету-сюзеренітету. Віче. Судові органи. Двірсько-вотчинна система управління. Військо. Церковна організація. Основні риси судочинства.

“Руська правда” – пам'ятка права Київської Русі. Хрещення Русі. Характерні риси та особливості розвитку культури Київської Русі. Історичне значення Київської Русі. Писемні джерела й літературні пам'ятки. Музичне мистецтво. Життя та побут населення.

4. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Розвиток суспільно-політичного ладу Русі на початковому етапі феодальної роздробленості. Зміни в суспільно-

політичному ладі південно-західних земель у період поглиблення феодальної роздробленості і боротьби Русі проти навали кочових орд та інших іноземних загарбників (XIII-XIV ст.).

Утворення і розвиток Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі.

Суспільний лад. Князі. Боярська аристократія. Духовенство. Міські жителі. Сільське населення. Смерди. Холопи.

Державний устрій. Князівська влада. Коронація князя Данила як короля. Рада бояр. Удільні князі. З'їзди князів. Віче. Військо. Заснування Галицької митрополії. Місьцеве управління. Значення Галицько-Волинського князівства.

Соціально-економічний розвиток та культура періоду роздроблення Русі (XII – перша половина XIV ст.). Образотворче мистецтво. Розвиток літератури. Галицький літопис. Церковна література.

5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ЛИТВИ ТА ПОЛЬЩІ (XIV – ПЕРША ПОЛОВИНА XVII ст.)

Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Захоплення частини земель України Польщею. Утворення держави Річ Посполита. Люблінська унія 1569 р. Зміни в політично-правовому становищі українських земель.

Суспільний лад. Князі, магнати, бояри, шляхта. Духовенство. Міське населення. Селянство, його верстви і групи. Закріпачення селян.

Державний лад. Установлення нового адміністративно-територіального поділу. Ліквідація князівств і земель. Запровадження воєводств і повітів. Центральні і місцеві органи влади і управління в Україні. Судові установи.

Особливості територіального устрою Галичини. Буковина у складі Молдавії і Туреччини. Закарпаття у складі Угорського королівства.

Українська колонізація Подніпров'я і Запоріжжя. Витоки та причини виникнення українського козацтва. Поява перших січей. Козацтво як явище світової історії. Запорізька Січ – дер-

жавно-політичне утворення українського народу. Військово-політична організація Запорізької Січі. Козацька символіка. Організація реєстрового козацтва.

Українська культура другої половини XVI – першої половини XVII ст. Головні тенденції розвитку західноєвропейської культури. Польська культура та її вплив на українську. Перші книгодрукарні. Освіта. Братські школи. Острозька школа. Києво-Могилянська Колегія. Українські письменники. Літописання. Театр і драма. Музика. Архітектура. Образотворче мистецтво. Вплив української православної культури на інші слов'янські народи.

6. ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст. УТВОРЕННЯ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Політико-правове і соціально-економічне становище України напередодні повстання 1648 р. Причини і характер війни. Рушійні сили війни. Гетьман Б. Хмельницький.

Суспільний лад. Вигнання з України польських магнатів, шляхти, єзуїтів і ксьондзів. Зміцнення становища православної шляхти і духовенства. Козацька старшина. Рядові козаки. Міські жителі та їх розшарування. Селянство.

Формування української національної держави, її територія. Новий адміністративно-територіальний поділ. Зборівський договір від 8 серпня 1649 р. Білоцерківський договір від 18 вересня 1651 р.

Вищі органи влади й управління. Загальновійськова козацька Рада. Рада генеральної старшини. Гетьман. Генеральний уряд. Полковники і полкові уряди. Сотники і сотенні уряди. Курінні отамани. Городові отамани. Запорізька Січ, її внутрішня організація. Поєднання військово-адміністративної і судової влади. Магістрати і ратуші, їх структура, права та обов'язки. Козацьке військо. Суд.

Історичне значення визвольної війни українського народу.

7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII - XVIII ст.

Причини та передумови входження України до складу Росії. Українсько-російські зв'язки в роки визвольної війни 1648-1654 рр. Взаємовідносини із союзниками у війні з Польщею (Туреччина, кримський хан, Молдавія). Переяславська рада.

Рішення Земських соборів у лютому 1651 р. та жовтні 1653 р. Переяславська угода 1654 р. – воєнно-політичний та релігійний союз між Московською та Українською Козацькою державами. Березневі статті Богдана Хмельницького. Жалувані грамоти царя від 27 березня та 12 квітня 1654 р.

Наслідки Переяславської угоди для української держави і народу. Форма державно-правових зв'язків між Україною та Росією за Переяславською угодою 1654 р.

Подальше обмеження автономії України. Переяславські статті 1659 р., Глухівські статті 1669 р.

Поділ Гетьманщини на Лівобережну і Правобережну Україну. Суспільний лад. Формування українського шляхетства, його злиття з російським дворянством. Поширення на Україну дії “Жалуваної грамоти дворянству” 1785 р. Духовенство і зміни у його правовому становищі. Правове становище селянства. Правове становище міського населення.

Ліквідація козацького стану. Остаточне закріплення всіх категорій українського селянства.

Автономія України. Гетьманські статті. Органи місцевого самоврядування. Загальновійськова рада. Рада генеральної старшини. Генеральний уряд. Гетьманська влада. Полкові уряди. Сотенні уряди. Куренні і городові отамани. Збройні сили. Магістрати і ратуші. Судові органи. Церква. Особливості політичного устрою на Слобожанщині. Зміни в політичному становищі Запорізької Січі та Південної України.

Органи самодержавного управління Україною. Малоросійський приказ, I Малоросійська колегія, II Малоросійська колегія.

Наступ російського царату на права і вольності України. Ліквідація української національної державності. Запроваджен-

ня військового та адміністративно-територіального устрою в Україні відповідно до загальної централізованої системи управління Російською імперією.

Соціально-економічні і політичні наслідки скасування автономії України у складі Росії.

Соціально-політичний розвиток та правове становище Галичини і Правобережжя у складі Речі Посполитої. Органи публічної влади на українських землях у складі Речі Посполитої. Адміністративно-територіальний устрій Речі Посполитої.

Соціально-політичний розвиток та правове становище Закарпаття у складі Угорщини. Органи публічної влади. Адміністративно-територіальний устрій на українських землях у складі Угорщини.

Соціально-політичний розвиток та правове становище Північної Буковини і Криму у складі Туреччини. Органи публічної влади.

8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Три поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795), приєднання Криму до Росії і вплив цих подій на політико-правове становище та історичну долю України: Лівобережжя, Правобережжя і Півдня України у складі Російської імперії, Північної Буковини, Галичини і Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії.

Особливості розвитку української культури. Українське бароко. Розвиток освіти і науки. Перші шкільні підручники. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Колегіуми в Чернігові, Переяславі, Харкові. Русифікація освіти. Григорій Сковорода – просвітитель, філософ, поет. Розвиток архітектури та живопису. Українські майстри в Росії. Вплив українського мистецтва на російську культуру. Художня література та театр. Музика в Україні (Д. Бортнянський та М. Березовський).

Релігійне життя в Україні. Православна церква. Феофан Прокопович. Уніатська церква на Правобережжі. Занепад тра-

диційних форм української культури наприкінці XVIII ст. Провінціалізація.

Україна у складі Росії в період після ліквідації української державності (перша половина XIX ст.). Суспільний лад. Дворянство. Селянство. Жителі міст. Суспільні рухи. Зародження перших політичних організацій. Соціально-економічний розвиток українських земель.

Політичний лад. Адміністративно-територіальний поділ. Система самодержавних органів управління Україною. Комітет у справах Західних губерній. Генерал-губернатори. Губернатори, губернське правління, комітети, комісії. Градоначальники. Повітовий апарат управління. Земський суд і земський справник. Самоврядування державних селян. Судова система. Сільська розправа. Волосна розправа. Повітовий суд. Совісний суд. Губернська палата цивільного суду. Губернська палата кримінального суду. Головний суд на Лівобережжі. Магістратські та ратушні суди. Скасування судових органів місцевого походження.

Галичина, Північна Буковина і Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії. Становище окремих регіонів українських земель у складі Австро-Угорської імперії. Реформи Габсбургів у західних областях України. Суспільний лад. Правове становище населення та його особливості в окремих регіонах українських земель.

Політичний лад. Адміністративно-територіальний поділ. Галицька надвірна канцелярія. Провінційний становий сейм. Губернатор і губернське правління. Окружні старости округів і дистриктів. Обмеження міського самоврядування. Судова система.

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТОЛІТТЯ

Українські землі у складі Росії (друга половина XIX ст.). Суспільний лад. Дворянство, духовенство, купецтво, особисте і спадкове дворянство. Формування буржуазії і робітничого класу. Селянська реформа 1861 р. в Україні.

Політичний лад. Система самодержавних органів управління в Україні. Судочинство. Буржуазні реформи в галузі державного будівництва і особливості їх проведення в Україні. Земська реформа 1864 р. Міська реформа 1870 р. Військова реформа. Поліцейська реформа. Судова реформа 1864 р. Контр-реформи 80 – 90-х рр.

Українська культура у другій половині XIX століття.

Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст. Революція 1848 р. в Європі і зміни в політико-правовому становищі Галичини, Північної Буковини і Закарпаття.

Суспільний лад. Скасування кріпацтва у 1848 р. і зміни в суспільних відносинах. Правове становище окремих соціальних груп. Шляхта. Духовенство. Селянство. Суспільно-політичний лад Галичини, Північної Буковини і Закарпаття на початку XX ст.

Політичний лад. Зміни в адміністративно-територіальному устрої. Галицьке намісництво та імперський намісник. Крайове управління Буковиною на чолі з крайовим президентом. Місцеві органи управління: повітові старости, міські бургомістри, сільські війти. Жупи в Закарпатті. Дворянські збори.

Органи крайового і місцевого самоврядування. Крайові сейми Галичини і Буковини. Повітові, міські та сільські органи самоврядування. Крайові комітети, маршалки. Повітові общини. Імперський закон 1862 р. про місцеве самоврядування. Галицький крайовий закон 1866 р. про общини. Повітова рада і повітовий комітет. Реформа міського самоврядування. Статут для міста Львова. Міська рада і міський магістрат, їх компетен-

ція і підпорядкування. Українське представництво в парламентських установах Австро-Угорщини.

Культура України у другій половині XIX ст. Реформа освіти. Недільні школи, клубні заклади та бібліотеки в Наддніпрянській Україні. Відкриття вищих навчальних закладів. Товариства “Просвіта” та їх роль у культурному процесі. Наука. Розвиток літератури та драматургії. Музичне мистецтво наприкінці XIX ст. Становлення української професійної художньої школи. Образотворче мистецтво.

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Соціально-економічний стан українських земель у складі Росії. Монополії в промисловості і в банківській справі. Економічна криза в 1901-1903 рр. Робітничі страйки 1903 р. Масові селянські виступи.

Україна в демократичній революції 1905-1907 рр. Позиції політичних партій в революції. Робітничі страйки в Україні після “кривавої неділі”. Повстання на броненосці “Потьомкін”. Жовтневий політичний страйк. Виникнення Рад робітничих депутатів. Озброєні виступи в Харкові, Олександрівську, Донбасі. Державна дума.

Зміни в політичному ладі. Маніфести від 6 серпня і 17 жовтня 1905 р. Державна дума і Державна рада. Склад і діяльність депутатів від українських губерній у Державній думі Росії. Українська думська громада. Третьочервневий державний переворот і його наслідки для України.

Загальноросійські та українські партії в Україні. Українська політична думка на початку XX ст. Студентський рух. Кооперативний рух. Піднесення українського національного руху. Зародження українського періодичного друку. “Просвіта” в українському русі.

Столипінська аграрна реформа. Економічні і політичні наслідки реформи. Масові переселення українських селян до Сибіру і на Далекий Схід.

Західноукраїнські землі на початку ХХ ст. Соціально-економічний розвиток. Боротьба трудящих проти соціального гніту. Кооперативний рух. Поява українських організацій “Січ”, “Сокіл”, “Пласт”. Церковне життя. Причини і масштаб переселенського руху за океан. Життя української діаспори у США і Канаді.

Перша світова війна 1914-1918 рр. та її наслідки для України. Україна в планах учасників Першої світової війни. Військові дії на території України. Мілітаризація місцевого апарату державної влади і управління.

Національно-визвольний рух в умовах війни. Товариство українських поступовців. “Союз звільнення України”. Українські січові стрільці. Антивійськовий настрої народних мас.

11. ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1917-1920)

Історичні передумови нового відродження національної державності українського народу. Причини та передумови Лютневої демократичної революції в Росії. Перемога Лютневої революції. Повалення самодержавства. Формування Тимчасового уряду. Двовладдя.

Початок створення в Україні нових політичних структур. Створення Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів. Професійні спілки та фабрично-заводські комітети. Солдатські та флотські комітети. Міліція та Червона гвардія.

Тимчасовий уряд та його органи в Україні. Формування місцевих органів влади. Дія законодавства Тимчасового уряду в Україні.

Утворення Української Центральної Ради. М. Грушевський – голова Центральної Ради. Виникнення нових політичних партій і розширення складу Центральної Ради. Обрання комітету Центральної Ради (Мала Рада). Перший універсал Центральної Ради. Утворення Генерального Секретаріату Центральної Ради.

Другий універсал Центральної Ради. “Статут Вищого

управління України” від 27 липня 1917 р. “Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові” Тимчасового уряду від 17 серпня 1917 р.

Події в Петрограді влітку 1917 р. та їх вплив на політичну обстановку в Україні. Липнева криза Тимчасового уряду. Корнілівський заколот. Падіння Тимчасового уряду.

Становлення Української Народної Республіки (УНР).

Третій універсал Центральної Ради від 7 (20) листопада 1917 р. Проголошення Української Народної Республіки. Зміни в Центральній Раді і Генеральному Секретаріаті. Питання території і адміністративного поділу Української Народної Республіки.

Зовнішньополітична діяльність Української Народної Республіки. Четвертий універсал Центральної Ради від 9 (22) січня 1918 р. та його зміст і значення. Проголошення України незалежною державою. Створення нового уряду незалежної держави – Ради Міністрів Української Народної Республіки. Місцеві органи. Правоохоронні органи. Збройні сили.

Нормотворча діяльність Центральної Ради, Малої Ради, Генерального Секретаріату і Ради Міністрів України.

Конституція Української Народної Республіки (статут про державний устрій, права і вольності УНР) 1918 р., її зміст і значення.

Гетьманська держава П. Скоропадського. Хліборобський конгрес 29 квітня 1918 р. у Києві. Обрання П. Скоропадського Гетьманом України, розпуск Центральної Ради УНР. Причини падіння УНР.

“Грамота до всього українського народу” П. Скоропадського від 29 квітня 1918 р. і перехід влади до гетьмана. “Закони про тимчасовий державний устрій України” від 29 квітня 1918 р., їх зміст і значення.

Державне будівництво Гетьманату. Створення і розвиток Ради Міністрів – уряду гетьманської держави. Місцеві правоохоронні органи. Будівництво збройних сил.

Зовнішня політична діяльність Гетьмана та його уряду. Опозиція проти гетьмана. Падіння гетьманської держави.

Українська Народна Республіка часів Директорії.

Прихід Директорії до влади і перші кроки державного будівництва. Трудовий конгрес. Виборче право. Інструкція від 5 січня 1919 р. про норми представництва на Трудовий конгрес. Рішення Трудового конгресу “Закон про форму влади в Україні”. Внутрішня і зовнішня політика Директорії. Зміни у складі Директорії. Перехід влади до Головного отамана С. Петлюри. Закон про формування державного устрою та порядок законодавства в УНР від 12 листопада 1920 р.

Положення Варшавського і Ризького договорів щодо України. Падіння УНР і його причини.

Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Розпад Австро-Угорської імперії та його політичні наслідки. Збори депутатів Східної Галичини в імперському парламенті, членів Галицького та Буковинського сеймів, представників політичних партій 18 жовтня 1918 р. Створення Української Національної Ради та її Статут від 18 жовтня 1918 р.

Відозва Української Національної Ради від 1 листопада 1918 р. до українського народу, її зміст і значення.

Тимчасовий Основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії, ухвалений Українською Національною Радою 13 листопада 1918 р. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки.

Створення уряду ЗУНР – Тимчасової Ради Міністрів. Формування місцевого адміністративного апарату. Вибори до Української Народної Ради від 4 січня 1919 р.

Є. Петрушевич – Президент Західноукраїнської Народної Республіки. Підготовка до злуки ЗУНР із УНР. Універсали Директорії УНР про об'єднання із ЗУНР від 22 січня 1919 р. і рішення Трудового Конгресу з цього питання.

Значення акту злуки УНР із ЗУНР. Падіння ЗУНР, його причини.

12. УТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Становлення і розвиток Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів у 1917 р. Боротьба за владу Рад у жовтні-грудні 1917 р. I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові та його рішення.

Проголошення Української Радянської Республіки. Центральний Виконавчий Комітет Рад. Радянський уряд України – Народний Секретаріат.

Радянське державне будівництво у грудні 1917 р. – березні 1918 р. II Всеукраїнський з'їзд Рад. ЦВК Рад України. Народний Секретаріат. Місцеві ради.

Створення Тимчасового робітничо-селянського уряду Української Республіки Рад і його Маніфест про відновлення влади Рад (29.11.1918 р.).

III з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів у Харкові (6-10 березня 1919 р.). Прийняття Конституції УСРР.

Надзвичайні органи Радянської влади. Створення радянського суду. Військові сили УСРР. Основні риси радянського права.

Розвиток зв'язків УСРР із РСФРР та іншими радянськими республіками.

13. УСРР У РОКИ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921-1928)

Соціально-економічне і політичне становище УСРР на початку 20-х рр. Голод 1921-1923 рр. на півдні України: причини і наслідки.

Перехід до нової економічної політики. Поступове відродження сільського господарства. Неп в промисловості. Проблема безробіття. Перші підсумки відбудовного періоду.

Перебудова державного апарату у зв'язку з переходом до нової економічної політики. Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів. ВУЦВК. Рад-

нарком УСРР. Місцеві органи влади та управління. Положення про губернські, окружні і районні з'їзди Рад і їх виконавчі комітети. Українізація радянського державного апарату.

Утворення СРСР. Правові основи входження УСРР до складу Союзу РСР. Конституція СРСР 1924 р. Створення Молдавської АСРР (1924). Курс центрального партійно-державного керівництва на ліквідацію незалежності національних республік. “Автономізація” незалежних республік під виглядом утворення нової Федерації – СРСР. Перші підсумки входження УСРР до складу Радянського Союзу.

Кодифікація українського радянського законодавства. Законодавство Союзу РСР та його дія в УСРР.

Політика коренізації, її особливості і результати. Досягнення і прорахунки українізації. Перші кроки культурного будівництва: кампанія з ліквідації неписьменності, розгортання системи освітніх установ, створення установ комуністичного виховання. Національне відродження в науці і мистецтві. Антицерковна політика державної партії.

14. УСРР В ПЕРІОД ФОРМУВАННЯ КОМАНДНО-АДМІНІСТРАТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ (1929-1938)

Згорання непу. Хлібозаготівельна криза 1928-1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Гасло “Ліквідація куркульства як класу”: причини, масштаби, наслідки.

Форсування темпів індустріалізації. Перехід до директивного планування. Репресії проти господарників і фахівців. Соціалістичні змагання в промисловості. Ізотовський рух. Стаханівський рух. Результати капітального будівництва в промисловості в роки першої і другої п'ятирічок.

Завершення колективізації основної частини селянських господарств у 1931-1932 рр. Деградація сільськогосподарського виробництва в державних колгоспах. Втрати урожаю в 1931-1932 рр. у результаті масового саботажу колгоспників. “Робота” хлібозаготівельних комісій. Голодомор 1932-1933 рр. та його наслідки.

Зростання культу особи Сталіна. Репресії в Україні. Чистка

партії. Знищення керівництва КП(б)У.

Конституція УРСР 1937 р. та її декларативний характер. Система органів влади і управління за Конституцією. Перебування державного апарату. Деформації у праві.

Згорання політики українізації. Національно-культурна політика в Україні. Боротьба з “буржуазним націоналізмом” і “націонал-ухильництвом”. “Розстріляне відродження”. Досягнення і трагічні сторінки в літературі і мистецтві.

15. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921-1939 рр.

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Ліквідація екзильного уряду ЗУНР (15.03.1923 р.).

Політична ситуація. “Пацифікація”. Розгортання українського націоналістичного руху. Створення у Відні Організації українських націоналістів (ОУН) (січень 1929 р.). Українські політичні партії. Участь українців у виборах до сейму Польщі. Створення Української Парламентської Репрезентації у Польщі.

Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Культурне життя.

Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення на території Румунії.

Діяльність українських політичних партій і рухів. Заснування Української національної партії. Встановлення і підтримання стану облоги і поліцейського режиму на Буковині. Культурне життя.

Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство.

Внутрішня автономія Закарпаття під назвою “Підкарпатська Русь”. Адміністративний край на чолі з губернатором (до 1928 р.). Створення Підкарпатського краю на чолі з президентом.

Мюнхенський договір чотирьох держав 1938 р. Створення

автономного уряду Підкарпатського краю (08.10.1938 р.). Конституційний закон Чехословаччини від 22 жовтня 1938 р. про федерацію карпатсько-української держави з чехами і словаками.

Віденський арбітраж (02.11.1938 р.). Приєднання півдня Закарпаття до Угорщини. Вибори сейму Карпатської України. І сейм Карпатської України (15.03.1939 р.). Проголошення державної самостійності. Прийняття Конституції. Обрання президента Карпатської України. Угорська окупація Карпатської України.

16. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939-1945) ТА ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ (1941-1945)

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі відносини. Початок Другої світової війни і заходи СРСР по забезпеченню своїх інтересів. Радянсько-німецький договір та секретний протокол про розподіл сфер впливу в Європі.

Вступ радянських військ на територію Східної Галичини. Вибори до Народних Зборів України та рішення про її входження до УРСР. Утворення західноукраїнських областей у складі УРСР. Радянське будівництво в західноукраїнських землях.

Вступ радянських військ у Північну Буковину і Бессарабію. Закон Верховної Ради СРСР про включення Північної Буковини, Бессарабії до УРСР. Вихід АМ РСР з УРСР і утворення МРСР у складі СРСР. Утворення Чернівецької області у складі УРСР.

Напад Німеччини на Радянський Союз. Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941-1942 рр. Окупація України.

Нацистський “новий порядок”. Життя населення України в умовах окупації. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Остарбайтери. Життя в евакуації.

Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА.

Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР татар, греків, вірмен.

Завершення вигнання окупантів з України. Внесок українського народу у перемогу у Великій Вітчизняній війні. Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Культура в роки війни.

17. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945-1953)

Закінчення Другої світової війни. Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях.

Перехід до мирного будівництва. Голод 1946-1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відбудова і подальший розвиток народного господарства.

Перебудова державного апарату. Найвищі і місцеві органи влади та управління. Діяльність репресивного апарату в умовах подальшого посилення культу особи Й. Сталіна.

Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944-1954 рр. Операція “Вісла”.

Освіта і наука, література і мистецтво в перші повоєнні роки.

18. УКРАЇНА В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (1953-1964)

Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Входження Кримської області до складу УРСР.

XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Ставлення в суспільстві до діяльності

М. Хрущова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України.

Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х – першій половині 60-х рр. XX ст. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення в повсякденному житті населення.

Перебудова судової системи. Посилення прокурорського нагляду та укріплення законності. Зміни в законодавстві.

Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації. “Відлига” в українській літературі та мистецтві. “Шістдесятництво” в українській культурі.

Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Релігійна політика.

19. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (СЕРЕДИНА 60-х – ПОЧАТОК 80-х років XX ст.)

Політико-ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 р. та його рішення. Згорання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки.

Подальша бюрократизація державного апарату. Конституція УРСР 1978 р. та її декларативний характер. Перебудова державного апарату згідно з Конституцією УРСР 1978 р.

Діяльність в Україні П.Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП(б) України. Діяльність В. Щербицького.

Спроби реформування економіки у другій половині 60-х рр. XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х рр. XX ст.

Зміни в соціальній та національній структурі населення. Русифікація.

Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва.

Активізація опозиційного руху у другій половині 60-х – на початку 70-х рр. ХХ ст. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги, боротьба за національне визволення.

20. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985-1991)

Поглиблення кризи тоталітарної системи. Проголошення курсу на прискорення соціально-економічного розвитку країни. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху.

Демократизація суспільно-політичного життя в Україні у другій половині 80-х рр. Гласність. Пожвавлення громадської активності. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження.

Реформа державного апарату. Запровадження інституту президентства в СРСР. Зміни у виборчому законодавстві. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України.

Загострення політичного протистояння. Спроба державного перевороту в СРСР. Зміни у статусі УРСР як союзної республіки у складі СРСР.

Декларація про державний суверенітет УРСР від 16 липня 1990 р. Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. “Про економічну самостійність Української РСР”. Зміни у структурі вищих органів виконавчої влади УРСР.

21. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. та вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД.

Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Удосконалення державного апарату. Подальше реформування права України.

Участь населення у державотворчих процесах.

Конституційний процес 1991-1996 рр. Прийняття Конституції України 1996 р. Становлення інституту президентства в Україні. Реформування виборчої системи.

Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція.

Основні тенденції розвитку економіки у другій половині 90-х років. Пошуки шляхів стабілізації на початку XXI ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення в ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.

Україна в умовах глобалізації. Науково-технічний прогрес та економічне співробітництво. Розвиток засобів масової комунікації та інформації. Інтеграція України у світовий інформаційний простір. Україна в європейському і світовому гуманітарному і освітньому просторі. Участь України в міжнародних програмах обміну та проектах співробітництва в галузі освіти, науки, культури та гуманітарної взаємодії.

Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжнаціональні відносини. Основні чинники та особливості релігійного життя України в умовах незалежності. Взаємовідносини державної влади та релігійних конфесій.

Основні чинники та особливості розвитку культури в Україні. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Фізична культура, спорт. Досягнення і проблеми української культури на початку XXI ст.

Стан навколишнього середовища та проблеми охорони довкілля. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Екологічні проблеми початку XXI ст.

Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці XX – на початку XXI ст.

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Проведення семінарських занять спрямоване на поглиблене вивчення та засвоєння найскладніших та найважливіших тем з історії України.

Семінарські заняття сприяють закріпленню матеріалу лекційного курсу, забезпечують набуття студентом певних навичок формулювання і висловлювання своїх думок під час обговорення питань теми. При підготовці до занять студенти повинні самостійно опрацювати історичні джерела, звертаючись до відповідних хрестоматій, а також до нових підручників з історії України.

На кожному семінарському занятті слід бути активним учасником дискусії, уміти відстоювати власну позицію. Це враховується при визначенні підсумкової оцінки.

З усіх питань семінарських занять студенти зможуть знайти матеріал до конкретних тем у рекомендованій літературі.

Т е м а 1. Утворення і розвиток держави Київська Русь

П л а н

1. Східні слов'яни, їх походження, розселення на сучасній території України.
2. Утворення і розвиток Давньоруської держави й основні етапи її розвитку.
3. Суспільний устрій Київської Русі.
4. Державний лад Київської Русі.
5. Характерні риси та особливості розвитку культури Київської Русі.
6. Історичне значення Київської Русі.

Список літератури

Історія держави і права України : підруч. за ред. В. Д. Гончаренка. – Х. : Право, 2013. – 704 с. (далі: Підручник).

Хрестоматія з історії держави і права України / за ред. В. Д. Гончаренка. – К., 2003. – 800 с. (далі: Хрестоматія).

Юшков С. В. Русская Правда: происхождение, источники, ее значение / С. В. Юшков // Антологія української юридичної думки. – К., 2002. – Т. 2: Історія держави і права України: Руська Правда. – С. 521-550.

Трофанчук Г. І. Історія держави та права України : навч. посіб. / Г. І. Трофанчук. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 384 с.

Терлюк І. Я. Історія держави і права України : навч. посіб. / І. Я. Терлюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – К. : Атіка, 2011. – 944 с.

Котляр М. Русь язичницька. Біля витоків східнослов'янської цивілізації / М. Котляр. – К.: Заповіт, 1995. – 288 с.

Ричка В. Київська Русь : проблеми, пошуки, інтерпретації / В. Ричка // Укр. іст. журн. – 2001. – № 2. – С. 23-33.

Юшков С. В. – Нариси з історії виникнення і початковий розвиток феодалізму в Київській Русі / С. В. Юшков. – К.: Наукова думка, 1992. – 352 с.

Котляр Н. Ф. Древнерусская государственность / Н. Ф. Котляр. – СПб.: Алетейя, 1998. – 445 с.

Тема 2. Галицько-Волинська держава

П л а н

1. Причини роздроблення Київської Русі.
2. Утворення, піднесення та занепад Галицько-Волинського князівства.
3. Суспільно-політичний устрій Галицько-Волинського князівства.

4. Військо Галицько-Волинського князівства.
5. Значення Галицько-Волинської держави в історії української державності.
6. Культура періоду роздроблення Русі (XII – перша половина XIV ст.).

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 48-69.

Бойко І. Й. Органи влади і право в Галичині у складі Польського Королівства (1349-1569 рр.): моногр. / І. Й. Бойко; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 628 с.

Заруба В. М. Історія держави і права України / В. М. Заруба. – К.: Центр навч. літ., 2005. – 224 с.

Бойко І. Джерела права Галицько-Волинської держави (1199-1349 рр.) / І. Бойко // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. юрид. – 2006. – Вип. 42. – С. 59-65.

Бойко І. Й. Особливості вервних судів Галицько-Волинської держави (1199-1349 рр.) / І. Й. Бойко, М. М. Бедрій // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2008. – № 1. – С. 32-35.

Дашкевич Я. Українські землі в часах галицько-волинської державності (кінець X – середина XIVст.) / Я. Дашкевич // Пам'ять століть. – 2002. – № 4. – С. 3-21.

Т е м а 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).

1. Приєднання українських земель до Великого Литовського князівства.
2. Кревська унія.
3. Утворення держави Річ Посполита. Люблінська унія 1569 р.
4. Зміни в політично-правовому становищі українських земель.
5. Суспільно-політичний устрій українських земель.

6. Витоки та причини виникнення українського козацтва.
7. Українська культура другої половини XIV - першої половини XVII ст.

Список літератури

Підручник. – С. 71-121.

Багацький В. В. Історія України : підруч. / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Алерта, 2010. – 388 с.

Блануца А. В. Привілеї на магдебурзьке право містам Великого князівства Литовського та регламентація в них питань торгівлі (друга половина XV – перша третина XVI ст.) / А. В. Блануца // Історія торгівлі, податків та мита / за ред. О. О. Дячко. – Д. : Акад. митної служби України, 2007. – С. 72-78.

Наливайко Д. Козацька християнська республіка. Запорізька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках / Д. Наливайко – К.: Дніпро, 1992. – 495 с.

Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків: в 3-х т. / Д. І. Яворницький. – Л.: Світ, 1990. – Т.1. – 320 с.

Т е м а 4. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави

П л а н

1. Причини, завдання та рушійні сили національно-визвольної війни українського народу.
2. Передумови формування української національної державності.
3. Адміністративно-територіальний устрій України в 1648-1654рр.
4. Органи публічної влади:
 - а) загальновійськова рада;
 - б) гетьман та генеральний уряд;
 - в) полковник та полковий уряд;
 - г) сотник та сотенний уряд;

д) городовий, курінний, сільський отамани.

5. Історичне значення визвольної війни українського народу.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 124-137.

Антонович В. Б. Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович. – К.: Україна, 2004. – 304.

Голобудський В. Запорозьке козацтво / В. Голобудський – К.: Наук. думка, 1994. – 539 с.

Єрмолаєв В. М. Вищі представницькі органи влади в Україні (історико-правове дослідження) / В. М. Єрмолаєв – Х.: Право, 2005. – 272 с.

Єрмолаєв В. М. Органи влади і управління Української держави (друга пол. XVII - XVIII ст.) / В. М. Єрмолаєв, А. І. Козаченко. – Х.: Право, 2002. – 176 с.

Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України: огляд джерел літератури / В. М. Заруба // Право і суспільство. – 2011. – № 1. – С. 30-35.

Кривцун І. С. Організація Запорізького козацтва – формування основ самоврядування в Україні / І. С. Кривцун // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. – Х., 2005. – Вип. 29. – С. 241-247.

Паньонко І. Органи влади Запорізької Січі: моногр. / І. Паньонко – Л.: ЛьвДУВС, 2006. – 144 с.

Переяславська рада 1654 р. Історіографія та дослідження. – К.: Смолоскип, 2003. – 888 с.

Т е м а 5. Правове оформлення входження України до складу Росії. Ліквідація української державності

П л а н

1. Причини входження України під протекторат Росії.

2. Юридичне оформлення україно-російських стосунків:

а) “Прохальні пункти” Б. Хмельницького;

б) “Березневі статті” 1654 р.; жалувальні грамоти царя Олексія Михайловича.

3. Наслідки Переяславської угоди 1654 р.

4. Наступ на автономію України після смерті Богдана Хмельницького

5. Органи влади і управління на українських землях у складі Росії у другій половині XVII-XVIII ст.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 142-167.

Білас І. Г. Міжнародний історико-правовий аналіз Переяславського договору 1654 року / І. Г. Білас // Актуальні пробл. міжнар. відносин. – 2009. – Вип. 86. Ч. 1. – С. 129-144.

Бандурка О. М. Переяславська Рада і Слобожанщина / О. М. Бандурка, В. А. Греченко // Віс. Харків. нац. ун-ту внутр. справ – Х., 2011. – Вип. 1 (52). – С. 44-49.

Окладна М. Г. Переяславська Рада та її вплив на розвиток української державності / М. Г. Окладна, Л. В. Перевалова // Держава і право: de lege praeterita, instante, futura : тези міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 листоп. 2009 р. – Миколаїв : Іліон, 2009. – С. 29-30.

Тацій В. Я. “Від Богдана до Івана не було гетьмана”: до 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького / В. Я. Тацій, А. Й. Рогожин // Вибрані статті, виступи, інтерв’ю. – Х. : Право, 2010. – С. 772-778.

Т е м а 6. Буржуазні реформи в Росії другої половини XIX ст.

П л а н

1. Основні положення про скасування кріпосного права в Росії.

2. Судова реформа 1864 р.:

а) причини і підготовка;

б) sudoустрій та основні засади судочинства за Судовими статутами 1864 р.

3. Земська реформа 1864 р.

а) розробка проекту земської реформи;

б) основний зміст реформи: виборча система; структура земських органів і їх компетенція; бюджет земств, джерела його формування.

4. Міська реформа 1870 р.:

а) розробка проекту міської реформи;

б) основний зміст реформи: виборча система; структура міських органів, їх компетенція; бюджет міської думи, джерела його формування.

5. Українська культура у другій половині XIX століття.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 265-290.

О всемилостивейшем даровании крепостным людям прав состояния свободных сельских обывателей и об устройстве их быта : Манифест 19 февраля 1861 года // Изв. вузов. Правоведение. – 2011. – № 1. – С. 6-10.

Александров О. Вибори і діяльність Київської міської думи у 1870-х роках (за матеріалами оглядів Олександра Кониського) // Юрид. Україна. – 2010. – 6. – С. 12-16.

Гончаренко В. Органи земського самоврядування в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. / В. Д. Гончаренко // Державне буд-во та місцеве самоврядування. – Вип. 6. – Х. : Право, 2003. – С. 139-152.

Кеня И. А. Исторические аспекты правового регулирования местного самоуправления / И. А. Кеня // История государства и права. – 2008. – 11. – С. 36-38.

Козаченко А. І. Земське самоврядування в Полтавській губернії (1864-1920) : моногр. / А. І. Козаченко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, Полтав. ф-т. – Полтава : Полтав. літератор, 2009. – 208 с.

Т е м а 7. Зміни в державному ладі Російської імперії під час революції 1905-1907 рр.

П л а н

1. Причини та передумови революції 1905-1907 рр. у Росії.
2. Україна в демократичній революції 1905-1907 рр.
3. Створення Державної думи, її склад та повноваження.
4. Виборчий закон до Державної думи від 11 грудня 1905 р.
5. Представництво українських губерній у Державній думі.
6. Загальноросійські та українські партії в Україні.
7. Державний переворот 3 червня 1907 р.
8. Значення державних перетворень 1905-1907 рр.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 331-362.

Єрмолаєв В. Про українське представництво в Державній думі Російської імперії третього та четвертого скликань / В. Єрмолаєв // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2006. – № 1 (44). – Х. : Право, 2006. – С. 53-60.

Киян М. Ш. Из практики деятельности депутатов от украинских губерний и городов в Государственной думе Российской империи (1906-1917 гг.) / М. Ш. Киян // Пробл. законності. – Вип. 52. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2002. – С. 21-27.

Тищик Б. Актуальні проблеми української державності в сучасній російській історіографії / Б. Тищик, Н. Лешкович // Вісн. Львів. ун-ту. Серія юридична. – Вип. 48. – 2009. – С. 66-76.

Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – 4-те вид., зі змін. – Л.: Світ, 2003. – С. 192-213.

Литвин В. Історія України: підруч. / В. Литвин. – 5-те вид., доповн. – К.: Наук. думка, 2010. – С. 306-331.

Остафійчук В. Ф. Історія України: нове бачення: [навч. посіб.] / В. Ф. Остафійчук. – 4-те вид., виправл. – К.: Ліра, 2008. – С. 162-173.

Т е м а 8. Утворення та діяльність Української Центральної Ради

П л а н

1. Створення Центральної Ради, її поступове перетворення на представницький орган.
2. I Універсал Центральної Ради: причини прийняття та зміст.
3. II Універсал Центральної Ради: причини прийняття та зміст. Сутність компромісу з Тимчасовим урядом.
4. III Універсал Центральної Ради: причини прийняття та зміст.
5. IV Універсал Центральної Ради: причини прийняття та зміст. Проголошення незалежності УНР.
6. Конституція та законодавство Центральної Ради.
7. Підсумки діяльності Центральної Ради, причини її падіння.

С п и с о к л і т е р а т у р и

- Підручник. – С. 383-407.
- Єрмолаєв В. М. Історія вищих представницьких органів влади в Україні / В. М. Єрмолаєв. – Х. : Право, 2007. – 280 с.
- Гошуляк І. Українська Центральна Рада: 16 березня 1917 р. – 29 квітня 1918 р. (до 90-річчя від часу заснування) / І. Гошуляк // Світогляд. – 2007. – 4. – С. 3-5.
- Грушевський М. С. Хто такі українці і чого вони хочуть / М. С. Грушевський // Антологія української юридичної думки. – Т. 4. Конституційне (державне) право. – К. : Юрид. кн., 2003. – С. 381-401.
- Другий Універсал Української Центральної Ради // Україна: антологія пам'яток державотворення Х - XX ст. : у 10 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [и др.]. – К. : Вид. Соломії Павличко

“Основи”, 2008. – Т. 7: Відродження української державності. – С. 267-268.

Перший Універсал Української Центральної Ради // Україна: антологія пам’яток державотворення Х - ХХ ст. : у 10 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [и др.]. – К. : Вид. Соломії Павличко “Основи”, 2008. – Т. 7: Відродження української державності. – С. 258-261.

Рум’янцев В. Лютнева революція 1917 року і створення Українського парламенту – Центральної Ради (до 90-річчя створення Центральної Ради) / В. Рум’янцев // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2007. № 1(48). – Х. : Право, 2007. – С. 101-108.

Рум’янцев В. Третій Універсал Центральної Ради – курс на побудову української держави / В. Рум’янцев // Там же. – 2007. – № 4(51). – Х.: Право, 2007. – С. 92-100.

Рум’янцев В. Четвертий Універсал Центральної Ради – спроба здобуття незалежності / В. Рум’янцев // Там же. – 2008. – № 1(52). – Х.: Право, 2008. – С. 98-110.

Четвертий Універсал Української Центральної Ради // Україна: антологія пам’яток державотворення Х - ХХ ст. : у 10 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [и др.]. – К. : Вид. Соломії Павличко “Основи”, 2008. – Т. 7: Відродження української державності. – С. 300-303.

Т е м а 9. Українська держава періоду гетьмана П. Скоропадського

П л а н

1. Причини зміни політичного режиму в Україні у квітні 1918 р.
2. Прихід П. Скоропадського до влади.
3. Державний лад Української держави:
 - а) влада гетьмана;
 - б) уряд;
 - в) місцеві органи;
 - г) військова організація, суд.
4. Законодавство Української держави.

Список літератури

Підручник. – С. 408-416.

Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – вид. 4-те, зі змін. – Л.: Світ, 2003. – С. 230-251.

Кравчук М. Юридичне оформлення Гетьманату та організація його військових структур / М. Кравчук // Підприємництво, гос-во і право. – 2008. – № 11. – С. 117-120.

Кришина Н. Державна розбудова часів Гетьманату Павла Скоропадського / Н. Кришина, Н. Литвин // Вісн. держ. служби України. – 2007. – № 4. – С. 54-62.

Литвин В. Історія України: підручник / В. Литвин. – 5-те вид., доповн. – К.: Наук. думка, 2010. – С.409-469.

Логвиненко І. А. Гетьманат в українській державі: сутність та особливості / І. А. Логвиненко // Право і безпека. – 2010. – № 5. – С. 42-44.

Нагаєвський І. Історія Української держави ХХ ст. / І. Нагаєвський. – К.: Укр. письменник, 1993. – 414 с.

Остафійчук В. Ф. Історія України: нове бачення: навч. посіб. / В. Ф. Остафійчук. – 4-те вид., виправл. – К.: Ліра, 2008. – С. 213-240.

Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – 2-е вид., виправл. та доповн. – Х.: ВД Школа, 2008. – С. 294-348.

Рум'янцев В. О. Українська державність у 1917-1922 рр. (форми і проблеми розбудови) / В. О. Рум'янцев. – Х.: Основа, 1996. – 164 с.

Скоропадський П. Спомини / П. Скоропадський. – К.: Україна, 1992. – 112 с.

Т е м а 10. Західноукраїнська Народна Республіка

П л а н

1. Розпад Австро-Угорщини – важлива передумова створення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).

2. Створення Української Національної Ради (УНР), її роль у процесі проголошення української незалежної держави. Становлення української державності на місцях.

3. Державний лад ЗУНР:

а) вищі і центральні органи влади й управління;

б) місцеві органи влади й управління;

в) судові й правоохоронні органи;

г) Українська Галицька армія.

4. Злука УНР із ЗУНР.

5. Падіння ЗУНР, його причини.

Список літератури

Підручник. – С. 429-444.

Тищик Б. Й. Західноукраїнська Народна Республіка (1918-1923). Історія держави і права / Б. Й. Тищик. – Л.: Тріада плюс, 2004. – 359 с.

Шевчук В. Д. Історія української державності: курс лекцій. / В. Д. Шевчук, М. Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

Заява делегації Радянської України на пленарному засіданні мирної конференції в Бересті з вимогою возз'єднання всіх українських земель // Україна: антологія пам'яток державотворення Х-XX ст. : у 10 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [и др.]. – К., 2008. – Т. 7: Відродження української державності. – С. 426-427.

Здійснення соборности українських земель // Тисяча років української суспільно-політичної думки: у 9 т. – Т. 6 (90-ті роки ХІХ – 20-ті роки ХХ ст.). – К., 2001. – С. 390-393.

Кондратюк С. В. Українська Національна Рада – вищий представницький орган ЗУНР / С. В. Кондратюк // Право і суспільство. – 2009. – № 1. – С. 30-36.

Костюк С. Злука УНР і ЗУНР: уроки для сучасної України / С. Костюк // Віче. – 2010. – № 2. – С. 12-14.

Постанова Української Національної Ради: проголошення Української держави на українських областях Австрії і Угорщини // Україна: антологія пам'яток державотворення Х-XX ст. : у 10 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [и др.]. – К. 2008. – Т. 7: Відродження української державності. – С. 430.

Т е м а 11. Утворення Української Радянської Республіки

П л а н

1. Створення рад робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні після Лютневої революції 1917 р.
2. I Всеукраїнський з'їзд Рад, його склад і рішення.
3. II Всеукраїнський з'їзд рад. Падіння радянської влади в Україні.
4. Боротьба за відновлення радянської влади в Україні в 1918-1919рр.
5. III Всеукраїнський з'їзд Рад. Прийняття Конституції УСРР, її основні положення.

С п и с о к л і т е р а т у р и

- Підручник. – С. 446-459.
- Історія України. Нове бачення: у 2-х т. / під ред. В. А. Смолія. – К.: Україна, 1996. – Т.2. – 494 с.
- Копиленко О. Л. Держава і право України. 1917-1920 / О. Л. Копиленко, М. Л. Копиленко. – К.: Либідь, 1997. – 208 с.
- Кульчицький С. В. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928) / С. В. Кульчицький – К.: Основа, 1996. – 396 с.
- Купрійчук В. Політика культурного розвитку в історії українського державотворення (1917-1920 рр.) / В. Купрійчук // Зб. наук. праць НАДУ при Президентіві України. – 2011. – № 1. – С. 197-204.
- Литвин В. Історія України: підруч. / В. Литвин. – 5-те вид., допов. – К.: Наук. думка, 2010. – 828 с.

Т е м а 12. УСРР у роки нової економічної політики (1921 - 1928)

П л а н

1. Соціально-економічне і політичне становище УСРР на початку 20-х рр.

2. Причини переходу до нової економічної політики (неп).
3. Завдання та основні напрямки неп.
4. Сутність непу у промисловості.
5. Неп у сільському господарстві
6. Зміни в цивільному та трудовому законодавстві.
7. Зміни в кримінальному законодавстві.
8. Культурне життя. Політика коренізації.
9. Наслідки непу.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 461-502.

Бойко О. Д. Історія України: посіб. / О. Д. Бойко. – 3-ге вид., доповн. – К.: Академія, 2008. – С. 372- 401.

Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – вид. 4-те, зі змін. – Л.: Світ, 2003. – С. 252-260, 263-269.

Литвин В. Історія України: підручник / В. Литвин. – 5-те вид., доповн. – К.: Наук. думка, 2010. – С. 478-518.

Остафійчук В. Ф. Історія України: нове бачення: навч. посібн. / В. Ф. Остафійчук. – 4-те вид., виправл. – К.: Ліра, 2008. – С. 241-259.

Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – 2-ге вид., виправл. та доповн. – Х.: ВД Школа, 2008. – С. 349-392.

Черноморец С. А. Ограничения частнопредпринимательской инициативы в первые годы нэпа / С. А. Черноморец // Изв. вузов. Правоведение. – 2003. – № 5. – С. 213-221.

Т е м а 13. УСРР у період формування командно-адміністративної системи управління (1929-1938)

П л а н

1. Політика колективізації: сутність та причини впровадження.

2. Політика індустріалізації: сутність та завдання.
3. Наслідки колективізації та індустріалізації.
4. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні.
5. Зростання культу особи Сталіна. Репресії.
6. Конституція 1937 р. та її декларативний характер.
7. Національне та міжнародне засудження тоталітарно-репресивного режиму.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 504-520.

Про голодомор 1932-1933 рр. в Україні: Закон України від 28.11.2007, № 376-V // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 504.

Гончаренко В. Організація та діяльність Верховної Ради УРСР за Конституцією Української РСР 1937 р. / В. Гончаренко // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2007. – № 4 (51). – Х.: Право, 2007. – С. 101-114.

Гончаренко В.Д. Правовий статус Президії Верховної Ради УРСР за Конституцією УРСР 1937 р. / В. Д. Гончаренко // Пробл. законності. – Вип. 100. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2009. – С. 42-52.

Ефіменко Т. Г. Радянська модернізація 1920-1930-х рр. / Т. Г. Ефіменко // Укр. істор. журн. – 2002. – № 5 – С. 3-24.

Шаповал Ю. Україна 20-50-х рр.: сторінки незаписаної історії / Ю. Шаповал. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 1993. – 192 с.

Шаповал Ю. У ті трагічні роки. Сталінізм на Україні / Ю. Шаповал. – К.: Політвидав України, 1990. – 142 с.

Шаповал Ю. Людина і система (штрихи до портрету тоталітарної доби в Україні) / Ю. Шаповал. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 1994. – 180 с.

Т е м а 14. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945) та Великої Вітчизняної війни (1941-1945)

П л а н

1. Радянсько-німецький договір та секретний протокол про розподіл сфер впливу в Європі.

2. Територіальні зміни в Україні після початку Другої світової війни, їх правове оформлення. Радянське будівництво в західноукраїнських землях.

3. Напад Німеччини на СРСР. Початок Великої Вітчизняної війни.

4. Зміни в державному апараті в умовах війни.

5. Україна в умовах окупації.

6. Рух опору та його течії.

7. Визволення України: основні події.

8. Внесок українського народу у перемогу у Великій Вітчизняній війні.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 545-560.

Коваль М. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945) / М. Коваль // Україна крізь віки: [в 15-ти т.]. – Т. 12. – К.: ВД «Альтернативи», 1999. – 336 с.

Михайленко П. Народний комісаріат внутрішніх справ УРСР у період Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.) / П. Михайленко, В. Довбня // Міліція України: Часопис М-ва внутр. справ України. – 2005. – № 8. – С. 20-21.

Новітня історія України (1900-2000) : учеб. / авт. кол.: А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусев, В. П. Дрожжин. – К. : Вища шк., 2000. – 663 с.

Якубовський В. Мобілізаційна політика радянської влади і командування Червоної армії на території України в 1943-1945 роках / В. Якубовський // Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президенті України. – 2005. – № 4. – С. 275-277.

Т е м а 15. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953-1964)

П л а н

1. Передумови демократичних змін у період десталінізації.
2. Зміни в суспільному ладі.
3. Зміни в державному ладі. Децентралізація управління промисловістю.
4. Демократизація в праві.
5. Непослідовність і незавершеність демократичних процесів.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 588-592.

Новітня історія України (1900-2000) : учеб. / авт. кол.: А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусев, В. П. Дрожжин. – К. : Вища шк., 2000. – 663 с.

Тимчук В. Програма КПРС 1961року: утопізм ідеології / В. Тимчук // Вісн. Укр. акад. держ. управління при Президентові України. – 2004. – № 4. – С. 68-75.

Шаповал Ю. Україна ХХ століття: особи та події в контексті важкої історії / Ю. Шаповал. – К.: Генеза, 2001. – 560 с.

Т е м а 16. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років ХХ ст.)

П л а н

1. Політико-ідеологічна криза радянської системи.
2. Посилення централізації влади, обмеження суверенітету республіки.
3. Розробка і прийняття Конституції 1978 р., її декла-

ративний характер.

4. Перебудова державного апарату згідно з Конституцією УРСР 1978 р.

5. Правовий статус УРСР як союзної республіки.

6. Зміни в соціальній та національній структурі населення.

7. Опозиційний рух в другій половині 60-х – на початку 70-х років ХХ ст., його прояви.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 599-617.

Гончаренко В. Д. Право України в період уповільнення темпів суспільного розвитку і застою (середина 1960-х – середина 1980 рр.) : [підрозд. 2.6.6] // Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / В. Д. Гончаренко. – Т. 1. Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України. – Х. : Право, 2008. – С. 480-498.

Гончаренко В. Д. Правовой статус Президиума Верховного Совета УССР по Конституции Украинской ССР 1978 года / В. Д. Гончаренко // Ежегод. укр. права. – сб. науч. тр. / Нац. акад. прав. наук Украины. – 2012. – №4. – Х. : Право, 2012. – С. 11-22.

Гончаренко В. Д. Укрепление командно-административной системы управления и ее негативное влияние на общественно-политическую жизнь Украины (середина 60-х – начало 80-х гг.) / В. Д. Гончаренко // Пробл. законности. – Вып. 30. – 1995. – С. 68-74.

Т е м а 17. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)

П л а н

1. Поглиблення кризи тоталітарної системи.
2. Початок перебудови.

3. Демократизація суспільно-політичного життя.
4. Реформування державного апарату.
5. Зміни у статусі УРСР як союзної республіки
6. Передумови проголошення незалежності України.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 634-652.

Гончаренко В. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави / В. Гончаренко // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2010. – № 2(61). – Х.: Право, 2010. – С. 85-95.

Корнеєв А. Створення Конституції України (етапи становлення) / А. Корнеєв // Вісн. Конституц. Суду України. – 2005. – № 3. – С. 53-62.

Корнеєв А. Створення Конституції України (етапи становлення) / А. Корнеєв // Вісн. Конституц. Суду України. – 2005. – № 3. – С. 53-62.

Ларін М. Минуле та майбутнє Основного закону України / М. Ларін // Юрид. вісн. України. – 2005. – № 25. – С. 4.

Саппа М. М. Національно-визвольна революція в Україні 1989-1991 рр. як продукт соціального руху з багатовекторною мережною структурою / М. М. Саппа // Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2011. – Вип. 2(53): Спец. вип. Незалежній Україні 20 років. – С. 64-69.

Т е м а 18. Початок розбудови української незалежної держави

П л а н

1. Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.).
2. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р.
3. Зміни в державному ладі після проголошення незалежності.

4. Реформування виборчої системи.
5. Конституційний процес 1991-1996 рр.
6. Прийняття Конституції України 1996 р., її зміст.
7. Заходи з реформування економіки.
8. Україна в міжнародних відносинах.
9. Розвиток культури.

Список літератури

Підручник. – С. 654-667.

Гончаренко В. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави / В. Гончаренко // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2010. – № 2(61). – Х.: Право, 2010. – С. 85-95.

Корнєєв А. Створення Конституції України (етапи становлення) / А. Корнєєв // Вісн. Конституц. Суду України. – 2005. – № 3. – С. 53-62.

Ларін М. Минуле та майбутнє Основного закону України / М. Ларін // Юрид. вісн. України. – 2005. – № 25. – С. 4.

Литвин В. М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.) / В. М. Литвин // Україна крізь віки: [в 15-ти т.]. – К.: ВД «Альтернативи». – Т. 14. – 359 с.

Політична історія України: посіб. для студ. вузів / за ред. В. І. Танцюри. – К.: Академія, 2007. – С. 403-463.

Саппа М. М. Національно-визвольна революція в Україні 1989-1991 рр. як продукт соціального руху з багатовекторною мережною структурою / М. М. Саппа // Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2011. – Вип. 2(53): Спец. вип. Незалежній Україні. – 20 років. – С. 64-69.

Українське суспільство, 1992-2009. Динаміка соціальних змін: зб. ст. / за ред. В.Ворона, М. Шульги. – К.: Ін-т соціол., 2009. – 558 с.

5. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень, напрям	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
<p>Кількість кредитів ECTS: 3,0</p> <p>Модулів: 3</p> <p>Змістових модулів: 3</p> <p>Загальна кількість годин: 108</p> <p>Тижневих годин: 4</p>	<p style="text-align: center;">0302</p> <p>“Міжнародні відносини”</p> <p>“Бакалавр”</p> <p style="text-align: center;">6.030202</p> <p>”Міжнародне право”</p>	<p>Обов’язкова:</p> <p>Модуль I</p> <p>Лекції: 32</p> <p>Семінарські заняття: 40</p> <p>Модуль II</p> <p>Індивідуальна робота: 10</p> <p>Модуль III</p> <p>Самостіна робота: 26</p> <p>Вид контролю: іспит</p>

Оцінювання знань студентів з історії України здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК). Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідна частина навчальної програми з дисципліни “Історії України”, засвоєння якої перевіряється під час поточного модульного контролю (ПМК).

Завдання ПМК – перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання з історії України.

Об'єктами ПМК знань студентів з історії України виступають систематичність та активність роботи, успішність на семінарських заняттях, виконання модульних контрольних завдань.

Оцінювання результатів ПМК здійснюється викладачем наприкінці вивчення кожного змістового модуля.

Критеріями оцінювання ПМК є:

а) якісна успішність на семінарських заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань), самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів; інші форми робіт;

б) оцінка за модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних завдань може проводитися у формі тестів (у тому числі з використанням комп'ютерних технологій), відповідей на теоретичні питання тощо.

Конкретний перелік тестів, питань та завдань, порядок і час їх складання, критерії оцінювання визначаються кафедрою і доводяться до відома студентів на початку навчального року.

Підсумковий бал за результатами ПМК оформляється під час останнього семінарського заняття відповідного семестру.

Результати ПМК знань студентів вносяться до відомості обліку поточної успішності та є основою для визначення загальної успішності студента з даного предмета і враховуються (за не обхідності) при виставленні балів за підсумковий контроль знань (ПКЗ).

У разі невиконання завдань ПМК, з об'єктивних причин, студенти мають право, за дозволом декана (викладача), скласти їх до останнього семінарського заняття. Час та порядок складання визначає викладач.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” самостійна робота студентів з історії України передбачає самостійне оволодіння навчальним матеріалом тем, які затверджені кафедрою історії держави і права України та зарубіжних країн. Самостійна робота студента забезпечується навчально-методичними засобами: підручниками, фаховою монографічною і періодичною літературою, що рекомендуються кафедрою, навчальними та методичними посібниками, методичними завданнями для самостійної роботи. У нагоді студентам під час виконання самостійної роботи стануть бібліотека, комп’ютерні аудиторії.

Самостійна робота студентів виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять з історії України.

Т е м а 1. Предмет і метод історії України

П л а н

1. Предмет і завдання навчальної дисципліни “Історія України”.
2. Історіографія навчальної дисципліни.
3. Сучасні концепції вивчення історії та їх застосування при вивченні історії України.
4. Методи вивчення історії України.
5. Наукова періодизація історії України.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 5-13.

Дорошенко Д. І. Огляд української історіографії: Державна школа: історія, політологія, право / Д. І. Дорошенко. – К.: Українознавство, 1996. – 256 с.

Зашкільняк Л. О. Вступ до методології історії / Л. О. Зашкільняк. – Л., 1996.

Коваленко Л. А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції / Л. А. Коваленко. – К.: Вища шк., 1983. – 118 с.

Кульчицький С. Проблеми періодизації вітчизняної історії / С. Кульчицький // Історія України. – 1998. – № 36.

Марченко М. І. Українська історіографія (з давніх часів до середини ХІХ ст.) / М. І. Марченко. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1959. – 259 с.

Настюк М. И. Методи изучения историко-правовых явлений / М. И. Настюк, М. В. Костицкий, П. Ф. Гураль, Б. И. Тыщик. – Л., 1986. – С. 5-43.

Т е м а 2. Найдавніша історія України

П л а н

1. Праукраїнський етнос. Пам'ятки трипільської культури.
2. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України.
3. Виникнення і розвиток Скіфської держави.
4. Античні міста-держави: суспільний та державний лад.
5. Боспорське царство: суспільний та державний лад.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 14-23.

Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ століття / О. А. Бакалець. – Л.: Магнолія 2006, 2010. – 573 с.

Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., виправл., доповн. – К.: Академвидав, 2005. – 688 с.

Відейко М. Ю. Україна: від Трипільля до Антів / М. Ю. Відейко. – К.: КВІЦ, 2008. – 280 с.

Гончарук П. С. Історія України з найдавніших часів до

початку ХХ століття / П. С. Гончарук. – К.: Центр учеб. л-ры, 2009. – 528 с.

Залізник Л. Л. Первісна історія України / Л. Л. Залізник. – К.: Вища шк., 1999. – 263 с.

Мурзин В. Ю. Происхождение скифов. Основные этапы формирования скифского этноса / В. Ю. Мурзин. – К.: Наук. думка, 1990. – 88 с.

Семененко В. И. История Украины с древнейших времен до наших дней / В. И. Семененко, Л. А. Радченко. – Х.: Торсинг, 2002. – 480 с.

Смирнов К. Ф. Сарматы и утверждение их политического господства в Скифии / К. Ф. Смирнов. – М.: Наука, 1984. – 184 с.

Чупин Г. Т. Предыстория и история Киевской Руси, Украины и Крыма / Г. Т. Чупин. – Х.: Литера Нова, 2010. – 720 с.

Т е м а 3. Галичина, Північна Буковина і Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії у ХVІІІ ст.

П л а н

1. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Австро-Угорщини.
2. Суспільний лад західноукраїнських земель.
3. Органи влади й управління на західноукраїнських землях.

С п и с о к л і т е р а т у р и :

Підручник. – С. 219-229.

Історія України: нове бачення: [у 2-х т.] / під ред. В. А. Смолія. – К.: Україна, 1995. – Т. 1. – 350 с.

Кульчицький В.С. Історія держави і права України / В. С. Кульчицький, Б. І. Тищик. – К.: Ін Юре, 2007. – 624 с.

Субтельний О. Україна: історія / О. Субтельний. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. –

Т.1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. / за ред. В. Д. Гончаренка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Ін Юре, 2000. – 472 с.

Т е м а 4. Україна у складі Росії в період після ліквідації української державності (перша половина ХІХ ст.)

П л а н

1. Політичні і економічні наслідки остаточної втрати української автономії.
2. Суспільний лад українських земель у складі Росії у першій половині ХІХ ст.
3. Органи влади і управління на українських землях у складі Росії у першій половині ХІХ ст. Судоустрій.
4. Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Росії у першій половині ХІХ ст.
5. Розвиток культури українських земель.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 232-249.

Бойко М. П. Кирило-Мефодіївське товариство: філософські та культурологічні ідеї національної самосвідомості та державотворення / М. П. Бойко. – Дніпродзержинськ: Вид. від ДДУ, 2006. – 452 с.

Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – 4-те вид., зі змін. – Л.: Світ, 2003. – С. 192-213.

Лановик Б. Д. Історія України: навч. посібн. / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович. – 3-те вид., виправл. і доповн. – К.: Знання-Прес, 2006. – С. 215-232.

Литвин В. Історія України: підруч. / В. Литвин. – 5-те вид., доповн. – К.: Наук. думка, 2010. – С. 306 – 331.

Остафійчук В. Ф. Історія України: нове бачення: [навч. посіб.] / В. Ф. Остафійчук. – 4-те вид., виправл. – К.: Ліра, 2008. – С. 162-173.

Петровський В. В. Історія України: Неупереджений по-

гляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – 2-ге вид., виправл. та доповн. – Х.: ВД «Школа», 2008. – С. 216-230.

Полянська-Василенко Н. Історія України : [у 2-х т.] / Н. Полянська-Василенко. – К.: Либідь, 1992. – Т. 2. – С. 310-350.

Світленко С. І. Народництво в Україні: сучасний погляд на проблему / С. І. Світленко // Укр. іст. журнал. – 1997. – № 3,4.

Т е м а 5. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст.

П л а н

1. Зміни в адміністративно-територіальному устрої Австрійської монархії після революції 1848-1849 рр. (відділення Буковини від Галичини: зміни у статусі Закарпаття). Посилення розмежування українських земель після утворення Австро-Угорщини.

2. Зміни у суспільному ладі (скасування кріпосного права, формування буржуазії та робітничого класу, перехід від станового до громадянського суспільства).

3. Державний лад:

а) вплив революції 1848-1849 рр. на зміни характеру і форми Австрійської монархії;

б) органи влади і управління Австро-Угорщини за Конституцією 1867 р., місцеві органи Галичини, Буковини й Закарпаття;

в) судові органи на західноукраїнських землях.

С п и с о к л і т е р а т у р и :

Підручник. – С. 256-263.

Історія України / кер. авт. кол. Ю.Зайцев. – 4-те вид., зі змін. – Л.: Світ, 2003. – 520 с.

Кульчицький В. Система судових органів в Галичині у складі Австро-Угорщини / В. Кульчицький, І. Бойко // Право України. – 2001. – № 11. – С. 137-139.

Мікула О. Апарат управління Галичиною і Буковиною за австрійською Конституцією 1867 року / О. Мікула // Право України. – 2002. – № 5. – С. 140-142.

Никифорак М. В. Буковина в державно-правовій системі Австрії (1774-1918) / М. В. Никифора. – Чернівці: Рута, 2004. – 383 с.

Т е м а 6. Українські землі в Першій світовій війні

П л а н

1. Військові дії на території України.
2. Мілітаризація місцевого апарату державної влади і управління.
3. Суспільний лад України у період Першої світової війни.
4. Національно-визвольний рух в умовах війни.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 341-363.

Головко О. Апарат управління фінансами Російської імперії на українських землях у роки Першої світової війни / О. Головко // Право України. – 2005. – № 3. – С. 129-131.

Грушевський М. С. Новий період історії України: За роки від 1914 до 1919 / М. С. Грушевський. – К.: Либідь, 1992. – 46 с.

Історія держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. – К.: Ін Юре, 2003. – Т. 1. – 656 с.

Козаченко А. Земське самоврядування на Полтавщині у період Першої світової війни / А. Козаченко // Підприємництво, гос-во і право. – 2009. – № 2. – С. 110-113.

Коляда І. А. Правові аспекти благодійної діяльності української інтелігенції у роки Першої світової війни / І. А. Коляда // Юрид. читання молодих вчених: Зб. матеріалів всеукр. наук. конф., 23-24 квіт. 2004 р. – К.: НПУ ім. Драгоманова, 2004. – С. 360-363.

Лепісевич П. М. Політико-правові погляди українських по-

літичних сил напередодні Першої світової війни / П. М. Лепісевич. // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Серія юрид. – Вип. 3. – Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – С. 14-24.

Реєнт О. Перша світова війна й українське питання / О. Реєнт // Україна в революційних процесах перших десятиліть ХХ століття: міжнар. наук.-теорет. конф., 20-21 лист. 2007 р. – К.: Ін-т політ. і етнонац. досліджень НАН України, 2007. – С. 67-85.

Т е м а 7. Українська Народна Республіка часів Директорії

П л а н

1. Прихід Директорії до влади.
2. Трудовий конгрес: повноваження та порядок формування.
3. Внутрішня та зовнішня політика Директорії.
4. Зміни у складі Директорії. Перехід влади до С. Петлюри.
5. Положення Варшавського і Ризького договорів щодо України.
6. Причини падіння УНР.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 417-429.

Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – 4-те вид., зі змін. – Л.: Світ, 2003. – С. 230 – 251.

Копиленко О. Л. Держава і право України 1917-1920 рр. / О. Л. Копиленко, М. Л. Копиленко. – К.: Либідь, 1997. – 208 с.

Литвин В. Історія України: підручник / В. Литвин. – 5-те вид., доповн. – К.: Наук. думка, 2010. – С. 409-469.

Нагаєвський І. Історія Української держави ХХ ст. / І. Нагаєвський. – К.: Укр. письменник, 1993. – 414 с.

Остафійчук В. Ф. Історія України: нове бачення: [навч. посіб.] / В. Ф. Остафійчук. – 4-те вид., виправл. – К.: Ліра, 2008. – С. 213-240.

Петровський В. В. Історія України: Неупереджений

погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – 2-ге вид., виправл. та доповн. – Х.: ВД «Школа», 2008. – С. 294-348.

Рум'янцев В. О. Українська державність у 1917-1922 рр. (форми і проблеми розбудови) / В. О. Рум'янцев. – Х.: Основа, 1996. – 164 с.

Т е м а 8. Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.

П л а н

1. Правовий статус Східної Галичини у складі Польщі. Створення Української парламентської репрезентації.
2. Українські землі у складі Румунії: економічне становище та суспільно-політичний лад.
3. Закарпаття у складі Чехословаччини: економічне становище та суспільно-політичний лад.
4. Зміни в правовому статусі Закарпаття. “Підкарпатська Русь”.
5. Віденський арбітраж, утворення Карпатської України.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 521-526.

Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух. Історія та ідеї / О. Баган. – Дрогобич: Відродження, 1994. – 192 с.

Вегеш М. Августин Волошин і Карпатська Україна / М. Вегеш // Дзвін. – 1991. – № 3. – С. 85-91.

Грабовський С. Нариси з історії українського державотворення / С. Грабовський, С. Ставроянці, Л. Шкляр. – К., 1995. – С. 387-402.

Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії / Т. Гунчак. – К., 1993. – С. 204-220.

Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї / Д. Донцов. – К.: Тов. “Знання”, 1991. – 48 с.

Жуковський А. Нарис історії України / А. Жуковський, О. Субтельний. – Л., 1992. – С. 106-113.

Задоржний В. Карпатська Україна у світлі нових документів / В. Задоржний, М. Вегеш // Сучасність. – 1993. – № 4.

Історія України: нове бачення: [у 2 т.] – Т.2 / під ред. В. Смоля. – К., 1995. – С. 256-280.

Кузьо Т. ОУН в Україні / Т. Кузьо // Сучасність. – 1992. – № 12.

Лановик Б. Історія України / Б. Лановик, З. Матисякевич, Р. Матейко. – Тернопіль, 1995. – С. 317-322.

Мірчук П. Степан Бандера / П. Мірчук. – Хмельницький, 1992. – С. 5-71.

ОУН-УПА // Державність. – 1992. – № 3.

Субтельний О. Україна: історія / О. Субтельний. – К., 1991. – С. 369-392.

Т е м а 9. Україна в перші повоєнні роки (1945-1953)

П л а н

1. Наслідки Великої Вітчизняної війни.
2. Відбудова народного господарства.
3. Перебудова державного апарату в повоєнний період.
4. Продовження політики репресій.
5. Політика радянзації в західних областях України.
6. Розвиток культури в перші повоєнні роки.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Підручник. – С. 568-577.

Дещинський Л. Є. Історія України та її державності / Л. Є. Дещинський, Р. Д. Зінкевич, С. В. Терський, Т. І. Батенко, І. О. Гаврилів. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Л.: Бескид Біт, 2008. – 444с.

Історія України. Документи. Матеріали: посіб. / В. Ю. Король (уклад., комент.). – К.: Академія, 2002. – 448с.

Баран В. К. Україна: новітня історія (1945-1991) / В. К. Баран; НАН України; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л., 2003. – 669с.

7. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів з історії України може включати: участь у роботі студентського наукового гуртка, студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; написання рефератів та їх презентацію; анотацію прочитаної додаткової літератури; бібліографічний опис літератури; переклад іноземних текстів встановлених обсягів та інші форми.

Вибір студентом форми індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі згідно із власними інтересами за попереднім узгодженням з викладачем. Організовує, контролює та оцінює якість виконання індивідуальної роботи викладач, який проводить семінарські заняття в академічній групі. За індивідуальну роботу студент має можливість отримати до 10 балів.

При оцінюванні індивідуальної роботи шляхом написання рефератів беруться до уваги наступні критерії:

- а) використання новітніх монографічних робіт і статей, розміщених у наукових виданнях;
- б) використання іноземної літератури з досліджуваних питань;
- в) повнота і ґрунтовність відповідей на запитання по темі індивідуальної роботи;
- г) відображення в індивідуальній роботі сучасних наукових концепцій і поглядів;
- ґ) наявність розгорнутого плану роботи;
- д) належне оформлення роботи;
- є) наявність ілюстрацій;
- е) змістовні висновки.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з історії України здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК), індивідуальної роботи студентів та підсумкового контролю знань (ПКЗ) за 100-бальною шкалою. Завдання поточного модульного контролю (ПМК) та індивідуальної роботи студентів оцінюються в діапазоні від 0 до 50 балів; завдання, що виносяться на підсумковий контроль знань (ПКЗ) у формі іспиту, – від 0 до 50 балів.

ПКЗ з історії України проводиться у формі іспиту з ключових питань. Конкретний перелік питань та завдань, що охоплюють весь зміст навчальної дисципліни, критерії оцінювання екзаменаційних завдань, порядок і час їх складання визначаються кафедрою і доводяться до студентів на початку навчального року. До екзаменаційного білета включаються, як правило, 3 питання.

Підсумковий контроль знань і умінь студентів у формі іспиту здійснюється усно з використанням шкали оцінювання від 0 до 50 балів, за якої оцінка студента має бути кратною 5 (0,25,30,35,40,45,50). При визначенні оцінки за результатами підсумкового контролю використовуються наступні критерії (див. табл. на с. 60) :

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і умінь студента
50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником. 3. Наявність творчих здібностей і наукового підходу в розумінні й викладенні матеріалу відповідно до програми навчальної дисципліни. 4. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
45	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою навчально-методичним посібником. 3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником. 3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, що уможливує подальше навчання і майбутню роботу за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником. 3. Помилки та суттєві неточності при відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або усунення за допомогою викладача.

30	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, що уможливує подальше навчання і майбутню роботу за професією.</p> <p>2. Знайомство з основною літературою, рекомендованою навчально-методичним посібником.</p> <p>3. Помилки при відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших із них за допомогою викладача.</p>
25	<p>1. Прогалини в знаннях по значній частині основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність суттєвих помилок при відповіді на іспиті.</p> <p>3. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без додаткової підготовки з цієї дисципліни.</p>
0	<p>1. Відсутність знань по значній частині основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з навчальної дисципліни.</p>

До відомості обліку підсумкової успішності вносяться сумарні результати в балах за ПМК, індивідуальну роботу студентів та ПКЗ.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку згідно з такою шкалою:

Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НУ ЮАУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80-89
C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75-79
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1-34

9. ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ

1. Предмет історії України. Метод та періодизація.
2. Виникнення і розвиток Скіфської держави.
3. Античні міста-держави Північного Причорномор'я: суспільний і державний лад.
4. Боспорське царство: суспільний і державний лад.
5. Формування державності східних слов'ян, їх культура.
6. Утворення держави Київська Русь.
7. Перші київські князі та оцінка їх діяльності.
8. Значення прийняття християнства на Русі.
9. Суспільний лад Київської Русі (IX-XII ст.)
10. Державний лад Київської Русі. Центральні та місцеві органи влади
11. Причини та наслідки роздробленості Київської Русі.
12. Утворення Галицько-Волинського князівства. Його значення в історії української державності.
13. Державний лад Галицько-Волинського князівства.
14. Правове становище феодалів і духовенства на українських землях у складі Речі Посполитої.
15. Правове становище селянства і міського населення на українських землях у складі Речі Посполитої.
16. Кревська (1385) і Люблінська (1569) унії та їх значення.
17. Державний лад на українських землях у складі Речі Посполитої.
18. Виникнення українського козацтва. Запорізьке козацтво. Реєстрове козацтво.
19. Війна українського народу за визволення з-під влади Речі Посполитої 1648-1654 рр.(причини, завдання, рушійні сили).
20. Формування української національної державності у 1648-1654 рр. Ознаки державності.
21. Утворення Запорізької Січі та її роль у формуванні української державності.
22. Запорізька Січ: воєнно-політичний та соціально-економічний устрій (XVI – середина XVII ст.)
23. Становлення Української козацької держави – Гетьманщини. Державний лад Гетьманщини.

24. Україно-російські відносини в середині XVII ст.: Переяславська рада. “Березневі статті”, їх оцінка та історичне значення.
25. Правовий статус України за Переяславською угодою 1654 р.
26. Автономний устрій України (друга половина XVII ст.)
27. Україна в добу Руїни: причини Руїни та її наслідки для України.
28. Гетьманство І. Мазепи: внутрішня і зовнішня політика.
29. Конституція Пилипа Орлика (1710).
30. Суспільний та державний устрій України у складі Росії у XVIII ст.
31. Суспільно-політичний лад і право в західноукраїнських землях (друга половина XVII – друга половина XVIII ст.)
32. Суспільний та державний лад України у складі Росії (перша половина XIX ст.).
33. Суспільно-політичний лад західноукраїнських земель (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
34. Селянська реформа 1861 р. у Росії та її впровадження в Україні.
35. Земська (1864) і міська (1870) реформи в українських губерніях Росії.
36. Судова реформа 1864 р. в Україні.
37. Зміни в суспільному ладі західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.
38. Революція 1905-1907 рр. у Російській імперії та її значення для України.
39. Діяльність політичних партій в роки першої російської революції.
40. Представництво українських губерній у складі Державної думи.
41. Столипінська аграрна реформа: її сутність та наслідки.
42. Військові дії на території України в період Першої світової війни.
43. Національно-визвольний рух в умовах Першої світової війни.
44. Лютнева революція 1917 р. у Росії, її вплив на політичну ситуацію в Україні.

45. Утворення Центральної Ради: організація влади та її внутрішня політика.
46. Тимчасовий уряд, його органи в Україні та його законодавство.
47. Ради робітничих, солдатських та селянських депутатів в Україні у 1917 р.
48. Боротьба за національно-державне відродження України. Утворення та діяльність Центральної Ради.
49. I, II Універсали Центральної Ради.
50. III, IV Універсали Центральної Ради
51. Утворення Української Народної Республіки. Проголошення незалежності УНР.
52. Утворення гетьманської держави П. П. Скоропадського.
53. Державний лад та законодавство періоду гетьманату П. П. Скоропадського.
54. Політика Директорії УНР в Україні.
55. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Державний лад ЗУНР.
56. Проголошення акту злуки ЗУНР та УНР та його значення.
57. I Всеукраїнський з'їзд рад. Утворення Української Радянської Республіки.
58. Боротьба за відновлення радянської влади в Україні (1918-1920).
59. Конституція УСРР 1919 р.
60. Політика "воєнного комунізму": сутність та її наслідки.
61. Неп та його особливості в Україні.
62. Кодифікація радянського законодавства в Україні в період непу.
63. Утворення СРСР. Входження УСРР до складу СРСР.
64. Індустріалізація в Україні: завдання, джерела, наслідки.
65. Колективізація в Україні: причини, цілі, методи її здійснення.
66. Трагедія голодомору 1932-1933 рр. в Україні.
67. Суцільна колективізація та розкуркулювання в 30-ті роки.
68. Формування адміністративно-командної системи управління в Україні в 30-ті роки
69. Конституція УРСР 1937 р. та її декларативний характер.

70. Перебудова державних органів УРСР на основі Конституції 1937 р.
71. Правовий статус Східної Галичини у складі Польщі в 1920-30-х рр.
72. Зміни в правовому статусі Закарпаття в 1921-1939 рр. Підкарпатська Русь. Карпатська Україна.
73. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР (1939).
74. Початок Великої Вітчизняної війни: бої на території України та трагічні наслідки для її населення.
75. Окупаційний режим в Україні: нацистський “новий порядок”.
76. Діяльність ОУН-УПА в період Другої світової війни.
77. Визволення території України від гітлерівських окупантів.
78. Політичне та економічне становище України після Другої світової війни.
79. Придушення визвольного руху в західних областях України. Операція “Вісла”.
80. Суспільно-політичний лад та економічне становище України у післявоєнні роки (1945-1953).
81. Суспільно-економічний лад України в період деєсталізації (середина 1950-х – середина 1960-х років). Шестидесятники. Дисиденти.
82. Розробка і прийняття Конституції УРСР 1978 р.
83. Зміни в державному ладі і праві України в період перебудови.
84. Зміни у статусі України як союзної республіки в період перебудови.
85. Декларація про державний суверенітет України (1990).
86. Акт проголошення незалежності України (1991).
87. Розбудова Української незалежної держави (1991-1996).
88. Конституційний процес 1991-1996 рр.
89. Заходи з реформування економіки України на початку 90-х років ХХ ст.
90. Розробка і прийняття нової Конституції України 1996 р., її загальна характеристика.

З М І С Т

1.	Вступ.....	3
2.	Загальний розрахунок годин лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи.....	5
3.	Програма навчальної дисципліни “Історія України”.....	7
4.	Плани семінарських занять з історії України.....	27
5.	Поточний (модульний) та підсумковий контроль знань студентів.....	47
6.	Самостійна робота студентів.....	49
7.	Індивідуальна робота студентів.....	58
8.	Критерії оцінки успішності студентів з навчальної дисципліни “Історія України”.....	59
9.	Перелік екзаменаційних питань.....	63

Навчальне видання

Електронне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”**

(галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030202 “Міжнародне право”)

для студентів I курсу

У к л а д а ч і : ГОНЧАРЕНКО Володимир Дмитрович,
ВАСИЛЬЄВ Євген Олександрович,
СЕРЕДА Ольга Вадимівна

Відповідальний за випуск *В.Д. Гончаренко*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2013

Підп. до друку 03.02.2014. Формат 60x84¹/₁₆.
Вид. № 65 Зам. № 65